

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogerske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrtno . . . K 6.30
mesečno . . . K 2.10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inserate) se
plačuje ob četverostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 221.

Telefonska številka 65.

Celje, v torek, dne 28. septembra 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Nemščina kot zakonito do- ločen razpravni jezik v štajerskem dežel. zboru.

Slovenci na Spodnjem Štajerskem smo stavili velike upe v novi štajerski deželni zbor. Posebno mi napredni Slovenci smo imeli priliko povdarjati na neštevilnih shodih in v našem časopisu, da pričakujemo od novega deželnega zbora vendar enkrat ozira tudi na Sp. Štajer, katerega je doslej nemška večina štajerskega deželnega zbora kolikor se je le dalo, zapostavljala in gledala, da je imel Srednji in Zgornji Štajer čim največ dobička od davčne moči dežele. Ni se preziralo samo nujnih potreb našega kmetijstva, našega šolstva in učiteljstva, preziralo se je popolnoma naše obrtništvo, naše prometne in zadružne težnje. Znano je slednjič, da je naše deželno gospodarstvo do dobrega zavoženo in da je velika nevarnost, da se nalože nova davčna bremena prebivalstvu, ki je pri nas na Spodnjem Štajerju vsled neugodnih gospodarskih razmer, katere so še poslabšale različne vremenske katastrofe, ubožno in ne prenaša nobenega večjega obremenjenja vprid deželi in državi. Sedanji deželni zbor bi imel tedaj resno in odgovornost polno nalogo, da se v doglednem času loti sanacije naših deželnih financ.

Po včerajšnjih poročilih iz Gradca pa bodo padli vsi ti lepi upi v vodo. Nemška večina v deželnem zboru namerava z brutalnim nasilstvom odvzeti vse pravice jeziku, katerega govori tretjina prebivalstva na Štajerskem. Graška „Montags-Zeitung“, ki stoji zelo blizu nemškonacionalnim poslan-skim krogom, je naznanila, da se Nemci ukvarjajo z mislijo uzakoniti

določilo, da veljaj nemščina kot razpravni jezik v štajerskem deželnem zboru. Dovedlo je baje nemško večino do tega postopanje slovenske manjšine v štajerskem deželnem zboru, ki hoče napraviti deželni zbor dvojezičen. Ako bi imeli Nemci količkaj treznega razuma in imeli količkaj pravičnosti, bi bila ta zahteva pač sama ob sebi umevna. Saj bi ne pomenila ničesar drugega nego to, kar uživajo Nemci danes nemoteno v kranjskem deželnem zboru in v sudetskih deželah, kar uživajo po drugih deželnih zbora celo neznatne narodne manjšine, n. pr. v dalmatinskem. S priznanjem dvojezičnosti štajerskega deželnega zbora bi Nemci prav nič ne zgubili — kvečjemu fantom, da je štajerska dežela — nemška, enojezična. V ta fantom danes verujejo le še norci, kajti drugače pač težko imenujemo nemškonacionalne šoviniste. Slovenci na Spodnjem Štajerskem se danes ne dajo s tajejnem njihove eksistence ponemčiti — in čim bolj se bode pritiskalo na nje, tem bolj se bodo zavedali in tem bolj bode tudi pridobivala v širokih vrstah naroda misel, da treba Štajersko — deliti.

Napredni Slovenci in tudi naši trezni, razmere upoštevajoči ljudje v klerikalnem taboru, ki imajo smisel za pozitivno delo deželnega zbora, so izrekli zadnji teden mnenje, da ni bilo umestno po nepotrebnem dražiti nemške večine v štaj. deželnem zboru. Saj ni treba zatajiti preteklosti: došlo je že do eksodusa slovenskih poslancev v štajerskem deželnem zboru, a razmere, osobito pa gospodarske potrebe so jih prisilile, da so se vrnili. S politiko nasilnosti se na hvalo našemu izbornemu deželnemu volilnemu redu težko kaj opravi v štajerskem deželnem zboru. Menili smo torej, posebno ker smo vi-

deli nedosledno postopanje večine naše deželnozborske delegacije, da je to le izzivanje, ki je preračunjeno za volilstvo, katero veruje v take radikalne kričaje, izzivanje, ki bi naj ustvarilo pri nas primerno razpoloženje za eventualne državnozborske volitve. Kajti s kričanjem se pri nas kakor v Nemcih vedno veliko opravi — na posledice misli malokdo. Volilstvo bi pa tudi kmalu prisililo te kričaje k resnemu delu in doslednosti, prisililo bi jih, da bi pri resnejših vprašanjih pokazali svojo odporno silo. Saj še ni vseh dni konec!

Vse drugačen pa nastane položaj, ako hočejo Nemci s silo zatreti vse sledove, da sede tudi Slovenci v štaj. deželnem zboru, ako hočejo slovenskim poslancem za vselej zakonitim potom prepovedati rabo slovenščine. Potem preneha vsa potrpežljivost tudi pri tistih slojih slovenskega ljudstva na Sp. Štajerskem, ki so doslej na ljubo prepotrebno pozitivnemu delu dostikrat molčali. Gre se potem za princip in nobeden štajerski Slovenec ne bode mirne krvi uzakonitve nemške nasilnosti pripustil. Ako je doslej naša klerikalna delegacija postopala le na lastno pest na ljubo ceni demagogiji, nastane sedaj za njo resno vprašanje dolžnosti, trezen predvarek za boj. Takrat bomo v tem boju vsi spodnještajerski Slovenci edini. Gotovo je, da bode edini zastopnik spodnještajerskih slovenskih naprednjakov vršil v tem oziru svojo dolžnost ravno tako verno kakor jo je doslej v interesu koristi in pa časti svoje stranke ter svojih volilcev. Boj, ki bode zavihral v deželni zbornici se bode nadaljeval tudi doma — a se bode nadaljeval, to naj Nemci pomnijo, tudi na parlamen-

tarnih tleh. Spodnještajerski Slovenci ne bodo odnehali od protesta proti takemu neutemeljenemu in nečuvnemu nasilstvu!

Današnji klerikalni in socijalistični graški listi sicer o stvari molče. Celo „Tagblatt“ ni zinil besedice. „Tagespost“ nekaj frazari o „napredovanju“ in „izzivanju“ Slovencev in konečno sramožljivo ponovi željo „Mont. Zeit.“. Morda je prišla cela zadeva predčasno in malo prehitro na dan. Mi odločno izjavljamo: Ako Nemci mislijo resno uzakonitvijo nemščine kot razpravnega jezika v štajerskem deželnem zboru — potem tega zbora ne sme biti. Ako bode dežela trpela, nismo mi tega krivi, posebno ne mi slovenski naprednjaki. To naj pomnijo Nemci in naše volilstvo.

Vsenemštvo in Avstrija. *)

2. Nemška vlada, protestantska in katoliška cerkev ter Vsenemška Zveza.

(Dalje.)

Vsenemška Zveza ima z berlinsko vlado tako intimne zveze, da je lahko nemoteno vršila svoje agitatorično delo ter si vstvarila mogočne organizacije, katere zbirajo po celem svetu denarna sredstva, pristaše in širitelje vsenemške ideje. Najvišji državni in cerkveni dostojanstveniki na Pruskem stoje tem organizacijam na čelu in vodijo njih delovanje, katero je naperjeno odkrito proti Avstriji in habsburški dinastiji. Še le začetkom leta 1900, ko je bila že organizacija Vsenemštva v Nemčiji, v Avstriji in drugod v inozemstvu gotova in se je skazalo da nas na ta ogromni aparat tudi izborna učinkuje, je prepo-

*) Glej „Narodni Dnevnik“ št. 202, 204, 205, 213 in 220.

LISTEK.

Credo ljubezni.

Is knjige: „Žene umetnikov“ od Alfonza Daudet, posl. Josip N. Konec.

Amaury je za trenotek kar onemel začudenja. Kako za vraga more tridesetletna žena smatrati pesen o ljubezni za resno in mu slediti brez odlašanja? Vendar pa ni hotel zamuditi priložnosti in je sprejel, kar mu je naklonila usoda; ker je bila v vrtu v Autenilu na čistem zraku in v dobri oskrbi in še torej dobro ohranjena, ni imel ničesa zoper njo. Prve dni sta se počutila izborna. Bala sta se sicer, da bi ju ne zasledoval varani soproj in se zato skrivala pod različnimi imeni; premenila sta večkrat stanovanje in se nastanjala v neznatnih mestnih okrajih, daleč v pariških predmestjih. Ob večerih sta se sprehajala po skrivnih kotih in ob utrdah pri sentimentalnem luninem svitu. O velika je moč romantike! Bolj ko jo je bilo strah pred soprojom in kolikor več je bilo treba previdnosti, zaves in pajčolanov, tem imenitnejši se ji je zdel poet. Po

noči sta odprla malo okence v sobi, gledala v zvezde in on ji je moral deklamirati.

V ljubav verujem kot v najvišjega Boga. Kako krasno je bilo to! Žalibog, da ni trpelo dolgo. Soprog ju je pustil popolnoma v miru. Čemu tudi ne? Saj je bil filozof „ta človek“. Ko ga je zapustila žena, je zaprl spet vhod v svojo oazo, v miru skrbel za svoje cvetke in bil zadovoljen, da ga vsaj te ne morejo zapustiti, ker jih drže v zemlji dolge korenine. Zaljubljenca sta se povrnila pomirjena v Pariz in naenkrat se je zdel mladi ženi njen poet ves izpremenjen. Beg, strah pred odkritjem, vedni nemir, vse, kar je njeno strast še bolj netilo, je zginilo zdaj samo-obsebi in začela ga je gledati v pravi luči. Pri vsaki priliki, pri vseh mogočih podrobnostih vsakdanjega življenja, je vedno bolj spoznavala moža, s katerim je živela. Tisto malenkost heroičnega in finega čustvovanja, ki jo je imel, so posrkali njegovi stih in samemu, za lastno potrebo, ni ostalo ničesar. Bil je malenkosten, sebičen in zlasti skop, kar se seveda ne strinja z ljubeznijo. Porezati si je bil dal brke in to mu ni pristojalo. Kaka razlika

med zdaj in tedaj, ko je deklamiral, fino počesani, s kuštranimi kodri, tisti večer v luči lestencev prvokrat svoj Credo! V samoti, kjer se je moral skrivati radi nje, se ji je pokazal v pravi luči in v vseh svojih slabostih. Vedno si je domišljeval, da je bolan in vsled tega tudi zbolel. Začel se je zavijati v flanel in papir proti protinu in si nabavil polno steklenico z zdravili in škatljic s praški. Dolgo časa mu je bila žena prava usmiljenka. Udano je opravljala to službo, kakor v pokoro za svoj prestop in kakor da bi našla v tem delu cilj svojemu življenju. Toda kmalu je popustila. V vroči sobi, kjer je sedel poet zavrt v flanel, je mislila na mali vrt, kjer so dabile ljubke cvetke, in na cvetličarja. V duhu ga je gledala pred seboj, kako hodi med drevjem in cvetkami, tiho, skromno in brezskrbno popolnoma drugačen, ko ta prenapet in sebičen poet.

Po enem mesecu je ljubila svojega soproga s pravo in gorečo ljubeznijo, ne vsled afektirane domišljavosti. Nekega dne mu je pisala dolgo pismo polno ljubezni in kesanja. Ni ji odgovoril. Mogoče se mu je zdelo, da se še ni zadosti pokorila. Nato mu je

pisala pismo za pismom, ga rotila in prosila za dovoljenje, da se sme vrniti nazaj in mu zatrjevala, da rajši umre, ko živi dalje s „tem človekom“. Zdaj je prišla vrsta na njenega ljubimca, da se je imenoval „ta človek“. Pisala pa mu je skrivno, ker je mislila, da je še Amaury v njo zaljubljen. Dasi je zelo hrepenela po soprogovem odpustitvi, se je vendar bala ljubosumnih izbruhov svojega ljubimca. Mislila si je: „Nikdar bi me ne pustil od sebe“.

In ko ji je vsled vednih prošenj cvetličar odpustil in ji dovolil, da se vrne, se je pripravljala na odhod tako skrivnostno, kakor da bi se šlo za nevaren in usodepolen pobeg. Dala se je takorekoč od lastnega moža ugrabiti in odpeljati. Nekega večera, ko je poetu postalo že dolgočasno živeti tako v samoti in ker je spet ponosen na novo zrasle brke, šel v družbo, da deklamira svoj Credo, se je ogrnila ona v svoj plašč, hitela na vogel ulice, kjer jo je že čakal njen mož in se odpeljala z njim. Tako se je vrnila spet v vrt v Autenilu, za vedno ozdravljena od hrepenenja postati žena kakega pesnika. Seveda Amaury ni bil bogsigavedi kak poet!

vedala saksonska vlada avstrijskim državnim poslancem in strastnim agitatorjem za vsenemško idejo Schönererju, Irotu in Wolfu nadaljevati svoje agitatorično vsenemško delo na saksonskem ter jim je zagrozila, da je da izgnati iz dežele ako se pregreše proti tej prepovedi. Dotična naredba dostavlja, da bode kržkone tudi bavarska vlada storila podoben ukrep, da ustavi gibanje, „ki pomeni osebno žalitev avstrijskega cesarja, katerega vežejo rodbinske in prijateljske vezi z dvori v Monakovem in v Draždanih“.

Ta prepoved je le malo zalegla, kajti nekoliko mesecev kasneje, avgusta 1900, sta prišla Schönerer in pa Iro, čisto mirno v Dessovo na neko turnarsko slavnost, to pa ne kot avstrijska državna poslanca temveč kot nemška rodoljuba iz Avstrije in sta govorila neizmerno ostro in agitatorično. Odgovoril jima je tajni svetnik Dunker, „Ostdeutsche Rundschau“ poroča o tem dogodku ter pravi, da so besede tega visokega dostojanstvenika napravile globok utis na poslušalstvo. Ne smemo se torej čuditi, ako vidimo, da s Schönererjem in drugovi fraternizirajo korvetni kapitan grof Bernstorff, viceadmiral Werner in drugi ter da jim je admiral Tirpitz, nemški državni tajnik, l. 1900 večkrat izrazil „svojo najobveznejšo zahvalo“ za agitacijo na korist načrta o zvišanju nemške mornarice, ki je bil vsled agitacije Vsenemške Zveze in njenih podružnic v Avstriji v nemškem parlamentu nespremenjen sprejet.

Jasno je torej, da Vsenemška Zveza in berlinska vlada skupno delujeta. To potrja tudi Frankfurter Ztg. ki je dne 21./12. 1909 pisala, da Vsenemška Zveza „ni nič drugega kot vladna četa“. (. . nichts weiter als eine Regierungstruppe).

Vsenemška Zveza je dobila v Viljemu II. „mogočnega zaveznika“¹⁾, katerega „po vsej pravici lahko označimo za Vsenemškega“²⁾. Bilo bi naravnost nevarno ako bi si ne hoteli tega priznati, kar postaja vsak dan bolj jasno. Viljem II. podpira vsenemško politiko, ki sama na sebi ni nič več kot majhen del njegove „svetovne politike“. On veruje v svojo zvezdo. Veruje, da je njegovo poslanstvo vspostaviti nemško cesarstvo, kakeršno je bilo v starih časih. Ideja zvezati Hamburk s Trstom ga preganja. Pozna kratkovidnost svojih nasprotnikov ter se ne zanaša na svojo neupogljivo voljo, ki mu bode pripomogla do uspeha v njegovih predrznih podjetjih ter bode napravila iz njega cesarja vseh Nemcev, Karla Velikega nove dobe“³⁾.

Kako globoko je Viljem II. prepričan o tem svojem poslanstvu, nam je v svojih mnogoštevilnih govorih sam neštetokrat povedal. Pri polaganju temeljnega kamna na gradu Salburg je dejal: „... drugi udarec velja nemški mladini, dozorevajočim rodovom, kateri naj se tukaj, v nanovovstalem muzeju uče kaj pomeni svetovna država, in tretji udarec bodočnosti naše nemške domovine, kateri naj bode sojeno, da postane v bodočnosti vsled jednotežnega sodelovanja knezov in ljudstev, njih vojsk in meščanov tako silna, tako trdno združena in uplivna, kakor je bila nekdanja rimska svetovna država in da se bode v bodoče, kakor se je nekdaj reklo: Civis romanus sum, lahko dejalo: Sem nemški državljani. (Ich bin ein deutscher Bürger)“.

Malo dni kasneje (dne 28. okt. 1900) je slavil s svojimi častniki stoletnico rojstva maršala v. Moltkeja. Ob tej priliki je Viljem voščil svojemu ge-

neralnemu štabu, naj bi vodili Nemčijo k novim zmagam. Proti komu? Tudi to nam je jasno povedal z besedami: „Mojega najvišjega stremljenja namen je ta, odstraniti vse, kar veliki nemški narod še deli“⁴⁾.

Citiral bi lahko še dolgo, toda nedostaje mi prostora. Kdor se hoče natančneje poučiti, naj si kupi Zbrane govore cesarja Viljema II. v Reclamovi biblioteki ali pa naj čita Cherodonovo knjigo, ali pa oboje. Ne bo mu žal truda, kajti še le potem bo začel prav razumevati nemško politiko na Nemškem in v Avstriji.

Kakeršen je cesar, takiso njegovi zastopniki v inozemstvu. V Pragi je zastopal nemškega cesarja konzul baron von Seckendorf. Iz Tien-Tsina je bil ta mož prestavljen v Sarajevo. To svoje mesto je pa moral zapustiti, ker je pripravljaj svojem suverenu na čast neko slavnost, ki je imela namen pokazati, da je Viljem II. gospodar Bosne in Hercegovine. To je bilo tudi tedanjemu upravitelju okupiranih dežel grofu Kallayn preveč in je zahteval, naj se tega pregorečega zastopnika berlinske vlade in Vsenemškega gibanja iz Sarajeva prestavi. To se je tudi zgodilo in baron Seckendorf je prišel v Prago za nemškega konzula. Tu si je pridobil vstop v vse meščanske in aristokratske kroge, pri uradnih slavnostih je nastopil vedno v srednjeveški uniformi protestantskega reda Sv. Janeza Jeruzalemskega tako, da so mu Čehi dali priimek: Der Trompeter von Säckingen.

⁴⁾ Te besede je spregovoril na shodu Evangeljske Zveze (Evangelischer Bund) v Berlinu 1899, ko se je v Avstriji organiziralo „proč od rimsko“ gibanje.

Dalje prihodnjič.

Politična kronika.

o Vlada in lex Axmann-Kolisko. — Vlada še doslej ni ničesar odgovorila na nujni predlog nižjeavstr. deželnega zbora, da se raj nemščina zakonito določi kot poučni jezik na Nižje Avstrijskem. Iz Dunaja sedaj poročajo, da hoče nemškonacionalna zveza v drž. zboru storiti potrebne korake pri vladi, da izposluje sankcijo cesarjevo. Pri tem pa se je zgodil nemškim listom malheur, da so enkrat odkrito priznali, da je sedanja vlada „deutschfreundlich“. — Tudi nekaj za slovansko opozicijo v drž. zboru! O sankciji postave Axmann-Kolisko pa tudi vsled intervencije nemških nacijonalcev ne bode moglo biti govora.

o Češki deželni zbor. Položaj je v bistvu še vedno nespremenjen. Višji deželni maršal princ Lobkovič, ki se sedaj trudi s posredovanjem med pbema strankama, je imel včeraj pogovor z nemškim dež. posl. dr. Eppingerjem, kateri je izjavil, da Nemci nikakor ne čujejo pripustiti, da bi se pred vladnimi predlogami, ki imajo, kakor smo že javili, namen Nemcem zasigurati prejšnje povišanje upliva na dež. upravo, razpravljalo o raznih gospodarskih zadevah, ki so za deželo velikega pomena. Jutri, v sredo, se vrši seja zveze nemških deželnozb. poslancev, ki bode spregovorila odločilno besedo. Kolikor se more danes reči, bode uspeh te seje popolnoma negativen.

o Plačevanje v gotovini. O priliki sedanje krize z Ogrsko se veliko govori o Wekerlovi ideji, da bi Ogri za sedaj bili pripravljeni opustiti zahtevo po samostojni ogrski državni banki, ako privoli avstr. vlada plačevanje v gotovem denarju. Ne bode odveč, ako to nekoliko pojasnimo. 83. članek osn. pravil avstro-ogrsk. banke določuje namreč, da se imajo bankovci odkupiti s kovanim denarjem (plačevanje v gotovini). Toda zakonodajstvo je ta

članek že davno suspendiralo in banka ni bila dolžna, da svoje bankovce odkuplja v zlatu. Za sedaj imamo samo fakultativno plačevanje v gotovini t. j. banka popolnoma po prosti volji odkuplja bankovce z zlatom. Polna uređitev valute bode šele takrat nastopila, kadar se obe vladi, ogrska in avstrijska, sporazumeta in sprejmeta zakon, s katerim se banka obvezuje, da izplača za kakršnokoli vsoto v bankovcih isto toliko v kovanem denarju (v zlatu). Proti temu pa se avstr. vlada in avstr. zakonodajstvo odločno branita.

o Položaj na daljnem Vzhodu. Petrogradsko „Novoje Vremja“ nadaljuje z vznemirjajočimi poročili iz daljnega Vzhoda. Sedaj poroča, da je četa kitajskih vojakov pod vodstvom več častnikov napadla neke trgovce, jim odvzela blago in nekatere tudi ranila. Baje se je organizirala v Charbinnu cela zarota proti Rusom. Finančni minister namerava potovati v diplomatskem poslanstvu na daljni Vzhod.

Dnevna kronika.

o Vreme v oktobru. Po Brügelsovem vremenskem koledarju bodo prve dni oktobra lepe, tople in solnčne. — Padavin ne bo, pač pa zjutraj in zvečer goste megle. Od 4. bo izvanredno čist in prozoren zrak, pa hladno in suho vreme. Noči prav mrzle in meglovite. Od 14. se bo vreme kalilo in sledile bodo padavine. Temperatura bode boljša. Čez nekaj dni pa zopet čisto in mrzlo vreme. Dnevi od 17. ali 18. do 24. so čisti, suhi in hladni, zvečer in zjutraj mnogokje megloviti. 28. oktober je kritičen dan: niso izključeni potresi in nesreče pod zemljo tega ali prihodnjih dveh dni. Slabo vreme se pa prične že 25. in bo trajalo do konca.

o Senzacionalno poverjenje so zasledili v francoskem ministerstvu trgovine. Ponarejenih je rentnih papirjev za 8 milijonov frankov. — Več sumljivih uradnikov so aretirali.

o Henrik Sienkiewicz, slavni poljski pisatelj, se nahaja že par dni v Lovranu.

o Kongres jugoslovanskih lekarnarjev v Belgradu. Lekarnarska zveza v Belgradu je prevzela priprave za sklicanje shoda jugoslovanskih lekarnarjev, katerega bi se udeležili Srbi, Hrvati, Slovenci in Bulgari.

o Umrlí časnikar. Na Dunaju je umrl parlamentarni urednik lista „Zeit“, Ferdinand Ascher star 49 let.

o Srbski kraljevič Juri dobi, kakor poroča „Štampa“, 120.000 dinarjev letne apanaže in za izplačilo dolgov se mu prisodi vsota 500.000 dinarjev.

o Vestí o pogromih židov v Kijevu proglašajo petrograjska brzojavna agencija za neresnične.

o Govori braniteljev v veleizdajskem procesu bodo izšli v posebni knjigi, ki bo obsegala več sto strani. Naročila sprejemajo vse knjigarne, v prvi vrsti pa „Dionička tiskara“ v Zagrebu.

o Nemško nasilje. — Dočim se je prošlega leta bilo ustanovilo 338 novih Südmarmkih podružnic, jih je že letos do polovice septembra nastalo zopet 300. Tako nam rastejo vedno novi sovražniki.

o Komplot v Črnigori? Časniki javljajo, da je neki podporočnik zbral svoje vojake ter jim povedal, da mora zasledovati neke zločince. Ko so pa prišli do nekega skladišča za orožje in municijo ter jim je zapovedal, da se ga naj polastijo, so se mu uprli. Podporočnika so zaprli, enajst oseb pa, ki jih oblast niti iskala ni, je pa ušlo v Albanijo. — Sumi se, da se je nekaj khalo.

o Dragocenosti v Mesini, ki so jih sedaj polagoma izkopali, se cenijo na 80.000.000 K. Obstajajo iz denarja, bankovcev in delnic. Oglasil se ni nikdo za to. Štirje oficirji stražijo dragocenosti, a baje nimajo dovolj vojakov.

o Visokošolske legitimacije bodo od sedaj opremljene tudi z lastnikovo sliko, da bo v bodoče izključena vsaka zloraba.

a Uvoz živine iz Hrvatske in Ogrske v Avstrijo meseca aprila 1909.

Iz uradnih podatkov o trgovinskem prometu med Avstrijo in Ogrsko ter Hrvatsko posnemamo, da je bil uvoz živine iz slednjih dežel v Avstrijo meseca aprila sledeči: goveje živine se je uvozilo 27.285 komadov v vrednosti okroglo 10 milijonov kron; ovc in koz 5541 komadov v vrednosti 130 tisoč kron in svinj 38.751 komadov v vrednosti 5 milijonov kron. Naši zvezarji se seveda skrbno čuvajo, da bi slov. kmetu povedali, kako ogromno konkurenco nam delajo Ogri in Hrvati. Pač pa grmijo na shodih proti uvozu onega malega števila — zaklane goveje živine in svinj iz Srbije, na katerega je pa že naložena visoka colnina! Pa naši klerikalci razumejo ljudi — farbatí.

v Jubilej češke himne „Kde domov muj“. Letos bo 75 let, odkar se je prvič krat pelo današnja češko himno „Kde domov muj“ od Frana Škroupa. Prvičrat je pel to pesem, ki je tudi pri nas popularna, basist Karol Strakaty dne 21. decembra 1834. Dve hčeri skladatelja živite še danes, ali v slabem gmotnem stanju, zato češki listi pozivljajo češka gledališča, naj omenjenega spominskega dne store kaj za njiju.

v Avtomatsko puško bi radi uvedli Italjani, ako bi ne bila predraga, za svoje pešce. V Parmu so jo na streliških preizkuševali, pa se je dobro obnesla. Novost obstoji v tem, da se naboji avtomatskim načinom spravljajo v magazin.

v Ali so na Marsu prebivalci? Profesor Percival Lowell v Bostonu, ki že več let zasleduje, če so na Marsu kaka življenska bitja, je sedaj zasledil, da je bržkone v Marsovi atmosferi tudi kisik. To bi bil nov dokaz trditve, da so na Marsu prebivalci.

o Češki napisi na Dunaju, zlasti v Fünfhausu, Meidlingu, Hernalsu in Landstrasse so skoraj popolnoma izginili. Nemci so videli v čeških napisih povod za demonstracije. — Sedaj bo morda mir.

o Nemške sufragetke so mislile prirediti demonstrativen obhod po Berlinu, a sedaj še ne bodo storile tega, ker čakajo na ugodnejši trenutek.

z Severni soj so opazovali v Petrogradu v soboto zvečer. Tudi v Vendenu na Livlandskem so videli pretežno violetne žarke. O severnem soju poročajo tudi iz Stockholma.

a Krajni šolski svet v Poštorni so hoteli Nemci razpustiti. Stavili so ta predlog dr. Gessmann, Sturm, Rienössl in Schmied, ter ga utemeljevali s tem, da on zanemarija tamošnjo nemško šolo. Nakana se jim pa ni posrečila, ker predlog baje ni dovolj utemeljen.

o Proti javnosti usmrčenja na Francoskem je sestavljen nov zakonski načrt, ki pride sedaj v zbornico. Namen mu je, priti v okom škandalom, ki se ob takih priložnostih vedno dogode.

o Profesor Anton Dorn, voditelj in ustanovitelj napoljske zoološke stacije je v Monakovem umrl.

o Legar med vojaki se je pokazal v Kiseku na Ogrskem, zlasti v 83. infanterijskem regimentu, kjer so našli že 24 slučajev.

Štajerske novice.

a Tako je prav! Kakor znano, je sklenil letošnji občni zbor štaj. kmetijske družbe na predlog podružnice v Šmihelu nad Mozirjem, da se ustanovi mesto posebn. slovensk. tajnika c. kr. kmet. družbe za Sp. Štajersko. Ker je stvar nekako zaspala, smo pred tednom podrezali v „Nar. Dnevniku“, kaj je pravzaprav z njo? Sedaj se nam s klerikalne strani odgovarja, da se je g. dež. odbornik Robič potrudil, da je ministerstvo dovolilo za vzdrževanje tajnika potrebno svoto. Vzamemo z veseljem na znanje. — Klerikalci so se sedaj tudi za nami potrudili, da pribijejo javno škandal glede gimnazijske pripravnice v Celju, katero letos zopet poseča samo 8 fantov — a država vkljub temu trosi denar za njeno vzdrževanje. Tako je prav! Ta edinost v pozitivnem delu nas veseli. Prepričani smo tudi, da se bodo klerikalci slednjič sprijaznili z dr. Kuvcem v deželnem zboru in priznali,

¹⁾ H. Grell: Der Alldeutsche Verband str. 19. Monakovo 1900

²⁾ Ibid.

³⁾ Telegram Momeanu, oktobra 1900.

da je njegovo postopanje popolnoma pravilno, saj se očitno poboljšujejo. Zato še enkrat pravimo: Tako je prav!

a „Momentne narodne slike iz Štajerskega“. Pod tem naslovom je priobčila praška „Union“ po našem listu nekatere podrobnosti o „delovanju“ sodnih uradnikov na slovenskem Sp. Štajerskem, kateri so kakor pravi list zelo dobro, „zgrabili napram slovenskemu ljudstvu vsako mero glede nemškonaacionalne gonje in strankarstva“. „Union“ poroča najprej o znani aferi sodnika Paulička, kateri še vedno uživa neomejeno zaupanje svojih predstojnikov, istih namreč, ki so lansko leto takoj odpustili auskultanta Lašiča v Kamniku, ker je župana slovenske občine opozoril, naj namesti slov. občinske table. Nadalje opisuje viteško postopanje auskultanta dr. Fürstbauerja v Celju, ki je svojo najdenino demonstrativno daroval društvu „Nemški dom“ v Celju. „Ta mož“ piše list, si je s tem činom pridobil primero kvalifikacijo, da pri prvi priliki preterira 20 do 30 slov. sodnikov. Saj je svoje sovražno mišljenje proti domačemu slov. prebivalstvu s tem sijajno in javno dokazal. Da se je temu gospodu šlo samo za provokacijo slov. prebivalstva, je tem gotoveje, ker se vendar ne da lahko misliti, da je z objavljenjem svojega čina hotel jasno osvetliti svojo poštenost kot sodni uradnik. Razmere, kakor so se na Spodnjem Štajerskem tako lepo razvile, pa so zakrivilo avstrijske vlade, ki so tekom časa brezobzirno pospeševale nemštvo in zatiranje slovenstva. Kajti na Sp. Štajersko importirano uradništvo pozna le en cilj in to je visoki cilj Vsenemcev, da ponemčijo vse pokrajine do Adrije.

Celjska modrost. V seji celjskega občinskega oobora dne 25. septembra je predlagal svetnik Mörtl, da se naj nujno sklene kupna pogodba za drugi vir v Breznem, ki bo služil za vodovod. Utemeljeval je svoj predlog tako izborno, da so mu očaki priznali nujnost. Debatirali so dr. Žurbi, Mörtl, Tepej, dr. Jesenko, dr. Kovačič in oče župan. Ker jim je ta pojasnil, da še pogodba prav nič ni sklenjena, je Tepej zahteval, da se vir odkupi za 6000 K. **Dr. Jesenko je čutil potrebo izjaviti, da voda sicer ni pitna, da jo bo pa mestna občina le kupila, če se ravno pri še enkratnem preiskovanju ponovno izkaže, da ni za nič.** Tepejev predlog so seveda sprejeli (Celjani!) in potem so po Mörtlovem predlogu sklenili enoglasno, da bodo sestavili komisijo, ki bo izvedla priprave, da se voda še-le preišče. — Tako v Celju 25. septembra popoldan! — Ker je ta voda za druge ljudi nerabna, bodo iz njenega vira pili najbrže celjski očanci — modrost.

Iz Studencev pri Mariboru. Nemci kar pihajo od jeze, ker je darovala družba sv. Cirila in Metoda slovenskim otrokom vse šolske knjige in potrebščine. Slovenski stariši so bili navezani glede podpor doslej pri šolskem podpornem društvu, ki je zdaj celo v šulvereinskih rokah, in C. M. družba jih je rešila popolnoma te odvisnosti. In kaj se je pokazalo pri tej priliki? Prišli so prosit za knjige stariši, ki so bili nevede udje šulvereina, češ, da so Slovenci, ki bi se istotako radi, pridružili prosilcem za slovensko šolo. To peče naše nemškutarje, to peče tudi urednika Jahna, ki piše v „Marburger Zeitung“ take članke iz katerih se kaže nemški strah pred slovensko šolo.

z Odhodnico priredi klub „Sloga“ svojemu soustanovitelju gosp. Dušanu Presečki jutri v sredo ob 8. uri zvečer v ružeči sobi „Narodnega doma“. Člani in prijatelji kluba so vabljeni.

z Shodl „Narodne stranke“. Prihodnjo nedeljo, dne 3. oktobra priredi Narodna stranka štiri politične shode

in sicer v Dramljab, Žalcu, šoštanski okolici in Stovenjgradcu. Podrobnosti sledijo. — Somišljeniki, pripravljajte pridno shode!

z Iz Celja. Govori se, da je kupil Ferjenovo hišo na Graški cesti Hans Woschnagg iz Šoštanja za 100 tisoč kron. Hoče baje napraviti zalogo svojega usnja v Celju.

z Izlet na Mrzlico priredijo celjski planinci v nedeljo, dne 3. oktobra. Odhod z vlakom ob pol 8. uri do Žalca, nazaj v Celje pa se bo šlo po novi poti. Prijatelji planin so prisrčno vabljeni.

d Iz Studenice. Umrli je na jetiki krojač Matevž Gaberjan. — Pod voz poln smrek je zdrknil po nesreči posestnik Benc iz Krišče vasi. — Novi občinski odborniki so zopet izvolili Jožefa Prešerna v Globokem svojim županom. Opozicijonalc, na čelu jim posestnik Anton Goričan, so vložili proti volitvam ugovor. — Vsled starosti je umrla 82 let stara Apolonija Pivec v Brezju.

z Vera očividno peša v Guggendorfu na Štajerskem. V Guggendorfu je pasel čredo mlad provizor. Ni mu zadostovalo in premalo je bilo njegovi gorečnosti, da bi oznanjeval resnico samo s prižnice in ovčke potrjeval v dobrem samo v spovednici. Dan in noč je bil za slavo božjo vnet. Nekoč se je tudi spomnil na neko dekle v okolici, o kateri je dvomil, da li je njena duša tudi tako lepa in čista kakor telo. Ker ni imel časa po dnevi, se je spravil po noči na pot in zlezal skozi okno v njeno sobo. Vaški fantje so pa prišli njegovi gorečnosti na sled. Ker zlobni liberalci (verni mladeniči gotovo niso bili!) nimajo smisla za katehezo in ker je bila njihovim mrzlim dušam duhovnikova gorečnost odveč, so ga neusmiljeno pretepli, ko je prišel na plan. Provizorja je bilo potem tako sram, da je nekam ušel in že nekaj dni ga ni na svetlo.

a Poročil se je v Gradcu inženir južne železnice v Konjicah Walter Teuschert z geo. Antonijo Buhl.

z Iz Pekla in Poličan. Zvrnil in potolkel se je v pijanosti tukajšnji nemčurski trgovec Sima. — Suplentom naše šestrazredne šole je imenovan g. Ivan Malenšek. — Novo slovensko gostilno je odprl trgovec Fr. Vodenik.

z Kurz za abituriente na trgovski akademiji v Gradcu bo kmalu odprt. Vpisovanje se boče vršilo 1. in 2. okt. od 8. do 11. ure za rojake planinskih dežel, 4. in 6. okt. pa za druge v ravnateljavi pisarni, Grazbachgasse 71. Vrtar zavoda deli prospekte.

z Tečaj za socialno zavarovanje je vtelesen graški trgovski akademiji. Vpisovanje 1. in 2. oktobra od 5.—7. ure v ravnateljavi pisarni, Grazbachgasse 71.

z Prijet slepar. Predvčeraj je policijski agent v Gradcu prijel nekega agenta Edvarda Pura, pristojnega v slovenjgraški okraj, ki ga je pravica zasledovala radi sleparstva.

z Nemški filologi, ki zbirajo te dni v Gradcu, poletijo tudi na Ptuj.

z Leva-človeka Lionela iz Indije kažejo na jesenskem sejmu v Gradcu. Predstave so celi dan in naval je tako ogromen, da morajo nekateri posetniki več ur čakati na vstopnice. Pa si je tudi vredno ogledati stvar, ki ni prav ne žival ne človek.

z Radi pasje stekline, ki se je pojavila v večih občinah sodn. okraja cmureškega, je radgonsko okrajno glavarstvo zapovedalo pasji zapor za skoro ves cmureški sodni okraj.

z Iz poštne službe. Aspirant Bogomir Gumzej je imenovan poštним oficijantom I. razr. v Celju.

z Zadavil bi se bil skoro hlapec Miha Gombocz v Obrajni. Jedel je kos

svinjine, nakar mu je nekaj ostalo v požiralniku. V radgonski bolnišnici so ga rešili.

z Iz Trbovelj. Veliko vinsko trgatav priredi prostovoljno gasilno društvo v nedeljo, dne 3. oktobra t. l. v dvorani g. Forte na Vodah. Začetek ob 3. uri popoldan. Bogato obložen vinograd z vsakovrstnim grozdem in sadjem bode zapeljal tudi najbolj poštenega človeka na zatožno klop.

z „Murski Sokol“ v Ljutomeru priredi v petek dne 1. oktobra ob 8. uri zvečer k vojakom odhajajočim bratom Zarku Brumen, Matiji Lipša, Gustavu Pihlar, Francetu Prelog in Vinku Žunič v prostorih g. Seršena odhodnico. Vabljeni so vsi prajatelji Sokola.

z Čednostni kaplan Wichert z grada Hohenbrugg, ki je last klerikalnega poslanca barona Morseya, si je dalje časa pridobival naklonjenost malih in velikih deklet s tem, da jim je poklanjal slaščice in marsikaj drugega. Ko so pa sedaj tega ljubeznivega gospoda zaprli, se je mobilizirala nakrat vsa črna armada, da reši „zavoljo Kristusovega nanka preganjenega“.

Odhodnico priredi v soboto zvečer Bralno društvo na Bregu pri Celju v gostilni g. Radeja svojim k vojakom odhajajočim članom.

o Ptujski Sokol priredi v sredo 29. t. m. zvečer v Narodnem domu odhodnico br. Vrablu, jednemu najpridnejših svojih telovadcev. Udeležite se iste vsi bratje in prijatelji našega Sokola v polnem številu, da mu pokažemo s tem naše pripoznanje in spoštovanje! — Natančneje poročilo o nedeljskem nastopu našega vrliga „Sokola“ prihodnjič! Bratski Nazdar!

Kranjske novice.

o Imenovanja. Justični minister je imenoval voditelja zemljiške knjige v Ljubljani Jerneja Sotschniga ravnateljem istotam. — Fin. prokurator za Kranjsko je sprejel pravnega praktika dr. Raoul Fritscha za koncipijenta finančne prokuratorne. — Minister za uk in bogočastje je prestavil za leto 1909/10 prof. Jos. Reiserja iz Novega mesta na prvo državno gimnazijo v Ljubljano.

Občinske volitve v Škofji Loki so se v soboto završile z zmago narodnaprednih kandidatov v I. razredu ob nedeležbi klerikalcev. Naprednjaki imajo torej 12, klerikalci 6 odbornikov.

o Imenovanja. Za sekundarija v dež. bolnišnici v Ljubljani je imenovan dr. Rihard Bergman, za asistenta dr. Benjamin Ipavic. — Za deželnega sadjarskega nadzornika s sedežem v Novem mestu je imenovan Friderik Rozina.

Ljubljanski „Slovenec“ in češki dijaki izletniki. Kakor smo poročali, se je udeležilo shoda narodno-radikalnega dijaštva v Ljubljani jako mnogo češkega naprednega dijaštva. Iz Ljubljane so šli v Trst, odtam na Bled. Povsod so bili najprijaznejše sprejeti in so se nad vse pohvalno izrazili o Slovencih. — „Slovenec“ seveda si je moral odpihovati jezo zaradi lepo uspelega dijaškega shoda v Ljubljani in skušal je z lažmi in psovanjem razdvojiti slovenske in češke dijake. — Tako je pisal, da so „češki dijaki postali radikalcev tako siti, da so komaj dočakali trenutek, da gredo“ in „nekateri češki dijaki so se zelo pritoževali nad mrzlim sprejemom, ki so ga priredili Ribnikarjevci Čehom v Ljubljani“. Češki dijaki so izvedeli o tem sprostaškem pisanju „Slovenca“ na Bledu, so takoj sestavili izjavo, v kateri proglašajo „Slovenčeve“ pisarije za laži. To izjavo je podpisalo 116 Čehov-izletnikov. Izjavo so poslali v

Ljubljanski napredni dnevnik „Slovenski Narod“. Lepe pojme o slovenskih klerikalcih si bodo nesli Čehi v domovino. Nam je prav!

o „Glashena Matica“ ima danes ob 8. uri izredni občni zbor. Govorilo se bo o razširjenju glasbene šole v popolen konservatorij in vsled tega o spremembi pravil.

Koroške novice.

Pravda celovške občine z mestno faro je končana. Najvišje sodišče je odločilo, da ima župni urad prav. Pred časom namreč ni pustil župnik, da bi raz zvonik plapolala frankfurtarica, vsled česar je nastala tožba.

o Dezertiral je iz Celovca huzar Jericzik, ki je bil prišel k vojakom še le 28. avgusta, ker je bil prej 2 leti zaprt. Sedaj je na novo pokradel več reči, potem je pa ušel.

o Stoletnica v proslavo junaškega boja Korošcev leta 1809 pri Trbižu se je sijajno praznovala.

v Žalostna slika slovenskega šolstva na Koroškem se nam nudi ako listamo po koroških srednješolskih izvestjih. Letno šolsko poročilo realke v Celovcu za leto 1909. izkazuje med 380 učenci — 6 Slovencev. Beljaška gimnazija šteje med 279 učenci 12 Slovencev, na benediktinski gimnaziji v Št. Pavlu je 14 Slovencev med 183 učenci, na gimnaziji v Celovcu pa je med 480 učenci le 81 Slovencev. Temu je vzrok to, da Slovence ubijajo že v ljudskih šolah, in majhnemu številu Slovencev, ki se posvetijo za narodni blagor neobhodnim višjim realnim vedam, se že gotovo ni čuditi.

Primorske novice.

z Volitve na Goriškem. Danes se vrši v Št. Petru pri Gorici skrutinij, ki bo jako natančen, ker ima komisija tozadevno strog nalog, in se bo rezultat izvedel šele pozno v noči. Natančnih številk torej sedaj še ne moremo navesti, vendar je gotovo, da so klerikalci blizu absolutne večine. Volilcev je bilo v slovenski splošni skupini 33.800 (nasproti 33527 lani). Dobili so: agrarnopredni kandidatje: dr. Franko 9434, Križnič 9439 in Strekelj 9413 glasov; klerikalni kandidatje: Fon 10.532, Jerič 10.506, Manfreda 10.501 glas; socijaldemokratski: Marica 1196, dr. Tuma 1160, Vrčon 1200 glasov. Če so ti podatki resnični (vsaj prilično!), pride 3. oktobra do ožje volitve. Kakor se nam poroča, bodo socijalisti pasivni, in tako bi bilo mogoče, da prodrejo klerikalci. — Na laški strani, to je v furlanski splošni skupini so dobili klerikalci 7378, liberalci 5936, socijalisti 1308 glasov; klerikalci bi bili že v prvi volitvi zmagali, Slovenci, ki so za svoje številne kandidate dobili do 692 glasov, so povzročili ožjo volitev med liberalci in klerikalci. Izid te je istotako dvomljiv, ker se ne ve, kako stališče zavzemajo socijalisti in Slovenci. Posebna izdaja „Soče“ pripominja, da se je splošno upalo na večjo udeležbo. Klerikalcem — pravi — je pomagal denar in pritisk v cerkvi, posebej pa nadškofov ukaz, ki se je bral v vseh cerkvah in ki je zaukazoval voliti klerikalne kandidate.

v Legar se širi z nenavadno hitrostjo v goriški okolici.

v Policijski komisariat bode ustanovljen 1. jan. v Rovinju.

v Exminister Buquoy, bivši šef poljedelskega ministerstva, je umrl večeraj zvečer pri Sv. Petru pri Gorici. V sredo prepeljejo truplo va Česko.

Na slovenskem moškem učiteljsku v Gorici se sprejemajo novi gojenci še 30. tm. 1. in 2. okt. se vrše

sprejemni izpiti. V sredo 6. okt. se prične redni pouk.

v Slovenski števni kandidati v Gorici so dobili 644—646 glasov. „Soča“ pravi, da je to mnogo premalo. Laški liberalni kandidati so dobili v Gorici po 2000, laški klerikalni krog 360, soc. dem. po 160 glasov.

v Osebnost. Sodni avskultant dr. Alojzij Gradnik v Gorici je napravil z izvrstnim uspehom sodni izpit v Trstu in je premeščen obenem v Rovinj.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Iz štajerskega deželnege zbora.

o Gradec, 28. sept. Danes je govoril drž. posl. dr. Kukovec. Utemeljeval je svoj predlog za podporo po toči oškodovanim posestnikom v ormoškem okraju. Ker se je dotaknil tudi zadeve glede določitve nemščine kot razpravnega jezika v štajerskem deželnem zboru, so nacionalci delali medklice. Dr. Kukovec je proti taki nakani Nemcev najodločnejše protestiral in objednem večino opozoril na tozadevno cesarsko naredbo, vsled katere bi moral biti vsak enak sklep sistiran. Vrečko je utemeljeval svoj predlog slovenski; mnogi nemški poslanci so se odstranili iz dvorane, da bi jim ne trebalo glasovati za predlog in se je komaj dobila večina. Nemški klerikalci so glasovali za slovenske predloge. Orni je napadal po svoji stari nemškutarski maniri dr. Kukovca. — Jutri prideta na dnev. red predloga za apeljavo splošne in enake volilne pravice. Govorita dr. Schacherl in dr. Korošec.

v Gradec, 28. sept. Kakor se govori v deželnozborskih krogih, ni zelo verjetno, da bi si Nemci upali staviti predlog za zakonito določitev nemščine kot poslovnega jezika v deželnem zboru. Tozadevna poročila nekaterih graških listov so bila deloma prerana, deloma pa so le hotela poskušati, kakšen utis bi napravila na Slovence in na druge stranke.

Pogajanja v Pragi — končno razbita.

v Praga, 28. sept. Z današnjim dnevom se morajo smatrati vsa pogajanja za omogočenje dela v češkem deželnem zboru za končno razbita. Načelniki čeških klubov so se zadnjikrat izjavili, da so nemške zahteve za nje nesprejemljive. Sledilo bo odgojenje češkega deželnege zbora in pozneje najbrž razpust. Glede državnega zbora prevladuje mnenje, da ga bode zadela ista usoda, ako se bode izkazalo, da ne more delovati, dasi si v vladnih krogih ne morejo prikrivati, da bi se z razpustom pač nič ne pridobilo, ko bi došle radikalne in opozicijske stranke le še ojačene v zbornico.

Razvoj ogrske krize.

o Budimpešta, 28. sept. — „Budapešti Hirlap“ poroča, da je Kossuth pripravljen prevzeti sestavo novega ministerstva pod pogojem, da cesar privoli v to, da se bodo delale priprave za ustanovitev samostojne banke, ki bi se potem v 1 ali 2 letih ustanovila. Vemu nasproti pa bi se zavezala neodvisna stranka, da izvede volilno reformo in pokrije stroške za aneksijo. Delegacije bi potem z ogrske strani tudi dovolile stroške za skupno vojsko z normalnim prirastkom. Cesar se še doslej ni odločil za kako deklaracijo banke. Rešenje politične krize je tedaj odvisno od bančnega vprašanja in od

določitve oseb za novo vlado.

a Budimpešta, 28. sept. Zbornica je bila pri današnji prvi seji drž. zbora zelo dobro obiskana. Predsednik Justh se je najprej v zelo toplih besedah spominjal umrlega državnega poslanca Thalyja. Po čitanju dopisov se je oglašal besedi ministerski predsednik Wekerle, in izvajal, da je podalo sedanje ministerstvo, ki je le provizorično vodilo vlado, demisijo, ker se je pokazalo, da si stranke v koaliciji niso več edine. Predlagal je cesarju, naj pokliče Franca Kossutha kot vodjo večine v parlamentu na Dunaj zaradi sestavitve nove vlade. Za Wekerlom so podali različni govorniki stališče svojih strank. Zasedanje drž. zbora se je v smislu včerajšnjega sklepa izvršev. odbora neodvisne stranke odgodilo do 5. (in ne kakor smo vsled nesporazumljenja poročali 15.) oktobra.

Politični umori na Kreti.

z Kanea, 28. septembra. Tukaj so Grki nekatere mohamedance iz političnih razlogov umorili.

Ruski car v Italiji.

z Rim, 28. sept. „Corr. d. Sera“ poroča, da se sestaneta ruski car in italijanski kralj dne 7. oktobra v Baji.

Hmeljski trg v Norimberku.

o Norimberk, 28. avg. Dovož 500 bal, promet 400 bal; trdna, mirna kupčija. Cené rastejo; plačevalo se je od 198 do 246 kron za 50 kg.

Tržne cene.

27. septembra.

Dunajska borza za kmetijske pridelke.

Tendenco se je držala. Iz inozemstva ni bilo izpodbude.

Sladkor. Trst, 27. septembra: Centrifugal Pilés prompt K 31½ do K 32½, za november - marec K 30½ do K 31½. Tendenco mirna.

Sladkor. Praga: 27. sept. sur. sladkor prompt K —, nova kampanja K 2440. Tendenco mirna. — Vreme: deževno.

Budimpešta, 27. sept. Svinjad: ogrske stare, težke — do — vin. mlade težke 146 do 148 vin., mlade, srednje 146—148 v, mlade, lahke 146—148 v. zaloga 26.873 komadov. Prignano 1100 komadov, odgnano 281. Ostalo torej 27.692 komadov. Tendenco živahna.

Budimpešta, 27. sept. Pšenica za oktober K 14.09, pšenica za april K 15'09, rž za oktober K 9'72, rž za april K 10'06, oves za oktober K 7'48, oves za april K 7'63, koruza za september K —, koruza za maj K 7'02.

Pšeničnih ponudb zmerno, veselje kupiti zmerno, tendenco trdna, prometa 20.000 meterskih stotov. Efektivna pšenica 5—10 vin. višja. Drugo mirno. Vreme: lepo.

Po svetu.

Peklenski stroj je bil dobil pred nekimi tedni v poštnem omotu stotnik auditor Mathyasi. Poslal mu ga je bil stotnik Sebastijan Junga. Pri odpiranju je stroj Mathyasi močno ranil, a sedaj je popolnoma ozdravljen. Stotnika Jungo pa še vedno držijo v stolnobeogradskem vojaškem zaporu, kjer ga preiskujejo psihiatri.

a Učitelj in svinjski pastir. Virjanske „Hrv. Nov.“ prinašajo sijajen primer, kako je danes na Hrvatskem bolje biti svinjski pastir nego učitelj. Stvar je resnična in jo tudi mi objavljamo, ker se tudi Sloveniji tako krasno poda:

Učitelj F. B. v D. M. občine Našice je kupil sedmero prasat. Ker v vasi še ni uvedeno skupno pastirstvo, ki radi raztrošenosti pašnikov sploh ni možno, pase učiteljevo čredo pastir nekega kmeta. Ko je učitelj čez tri mesece svojo čredo prodal, pozove svojega pastirja, da mu plača.

— Koliko zahtevaš mesečno za komad, ker si pasel? — prša učitelj svinjarja.

— 35 krajcarjev, gospod — od-

govori pastir.

Učitelj: Si li kedaj obiskoval šolo?

Pastir: Nisem, gospod!

— Pa vsaj znaš, koliko mesecev ima leto?

— Znam, gospod, dvanajst.

Vidiš, nadaljuje učitelj, ko bi ti čuval 100 svinj in za vsako dobil na mesec 35 krajcarjev, bi dobil na leto za onih 100 komadov 420 goldinarjev. In vidiš, ti me pri vsaki besedi imenuješ gospoda. Jaz sem učitelj in čuвам in učim 150 otrok s temeljno plačo 400 goldinarjev. Po tvojem računu je torej boljše biti svinjski pastir ko učitelj.

z Žrtv veleizdajskega procesa. Včeraj je v ječi v Zagrebu obtoženega Vasića zadela kap; morali so ga prepeljati v bolnico. Zadela ga je kap vsled trpljenja v ječi, kjer je že 13 mesecev.

o Velika nesreča se je pripetila v Buchholzu pred Berolinom. Neki avtomobil, ki je zelo naglo vozil, se je zaletel v obcestno drevo s tako silo, da je vrglo vseh pet oseb, ki so smrtno nevarno ranjene, iz voza.

o Kolera v Nemčiji? Pred dnevi so poročali listi o nekih pojavih kolere v Berolinu, sedaj pa pišejo, da je v Stettinu umrl eden delavec za njo.

o Podmorski čoln je bil zarubljen nekemu švedskemu kapitanu. — Čoln „Hvalen“ je prišel iz Reke v Rotterdam, da ga tam popravijo. A ker kapitan ni hotel dela plačati, so mu zarobili čoln.

Zobotehniškega

učenca (praktikanta)

sprejme dr. Anton Schwab
praktični zdravnik in zobozdravnik v Celju. 3-3

Sukna

in modno
blago za obleke

priporoča firma

Karel Kocian

tvornica za sukno
v Humpolcu

na Češkem.

— Vzorci franko. —

Proda se majhno posestvo ob veliki cesti, deset minut od postaje Mestinje oddaljeno ter jako pripravnost za kakoga obrtnika. Cena se izve pri **Otiliji Funk**, učiteljici v St. Petru na Madvedjem selu. 81 1

išče se izurjen

gostilničar

za dobro uvedeno restavracijo s hotelom v Pazinu (Istra).

Restavracija

je v sredini mesta, ima vrt, 4 novourejene lokale, igre za kroglice in druge potrebne prostore za gostilno.

Sobe za tujce.

Za tujce je sedem nanovo opremljenih sob; število se v potrebi lahko podvigne. Gostilničar lahko prevzame

zastopstvo

pivovarne za obširen okraj. Na vrtu je

gledališka dvorana

v kateri se prirejajo pogostoma predstave in plesi. Ponudbe sprejema in daje potrebna pojasnila

463 J. Rehek, Pazin.

Priporoča se!

ANTON ŠARC

= v Ljubljani =

sv. Petra cesta štev. 8

pri nakupu platna, prtov, prtičev itd., bombaževinastega blaga, švicarskih vezil.

Opreme za neveste

perilo za gospe in gospode se izdeluje doma in po meri. Cene nizke. Blago dobro.

Pralnica in svetilokalnica v Kolodvorskih ulicah 8.

